

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00 Brno

Brno 20.12.2013
SRS 061195/2013

Zpráva č. 20 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 28.10.– 31.12.2013

1. Počasí

V prvních dnech sledovaného období bylo slunečné počasí s příjemnými denními teplotami, které dosahovaly 15-20 °C a noční teploty až 10 °C. Ojedinelé se vyskytovaly dešťové přeháňky. V první dekádě měsíce listopadu byly překonány teplotní rekordy, nejvyšší denní teploty se přiblížily ve dnech 7.11. a 8.11. k 19 °C (Uherské Hradiště, Oblekovice). Poté nastalo ochlazení na průměrné teploty v rozmezí 2 až 7 °C, s proměnlivou oblačností a mírnými nočními mrazy do -2 °C. Místy foukal silný nárazový vítr. Výraznější mrazy do -8 °C se vyskytly až na konci měsíce ve dnech 27. a 28.11. Dešťové srážky za listopad v úhrnu od 20 mm (Brno, Lysice, Oblekovice) do 40 mm (Uherský Ostroh). První sněhové srážky spadly 25.11.

První dvě dekády měsíce prosince byly ve znamení proměnlivé oblačnosti, průměrných denních teplot od 2 °C do 4 °C, max. 7 °C (9.12., 10.12.), minimální teploty do -6 °C (3.12., 4.12.). V polovině prosince na většině míst oblasti inverzní charakter počasí. Do 20.12. nebyly zaznamenány významnější srážky.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V první polovině sledovaného období se dokončovala sklizeň kukuřice, cukrovky a zelí. Pokračovala příprava půdy, setí pšenice ozimé po sklizené kukuřici a aplikace herbicidů v obilninách. V porostech řepky ozimé byly aplikovány morforegulátory, někde i opakovaně.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 13-25 BBCH)

Růstová fáze: fáze 3. listu: 3. list rozvinutý až pátá odnož viditelná

První výskyt **černí obilnin (*Alternaria* spp., *Cladosporium* spp.)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Střelice, 29.10.).

První výskyt **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na listech byl sledován na okrese Znojmo (Krhovice, 11.12.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 3.12.), Zlín (Spytihněv, 3.12.). Silný výskyt byl nalezen na okrese Znojmo (Krhovice, Těšetice u Znojma, Střelice).

První výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** na listech byl objeven na okresech Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou, 8.11.), Znojmo (Střelice, 29.10.), Uherské Hradiště (Drslavice, Nedakonice, 3.12.), Zlín (Spytihněv, Dolní Ves, 3.12.), Vsetín (Kunovice, 5.12.).
Při úhlopříčném průchodu porostem se kontroluje 20 rostlin (odnoží), na kterých se hodnotí příznaky a intenzita napadení chorobou.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídání fungicidů s odlišným mechanismem působení.

Lokální střední výskyt dospělců **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Krhovice).

Pozorování dospělců na podzim (na vzešlých výdrolech obilnin, orientačně v září a na vzešlých ozimech vysetých v blízkosti loňských ozimů, orientačně fáze 12-29 BBCH, v první či druhé polovině října – dle počasí, do prvního mrazu). Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětřného počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řídkých prosvětlených místech porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků. Kritické číslo je 3-7 dospělců na 100 smyků.

První výskyt dospělé okřídlené samičky **mšice stěmchové (*Rhopalosiphum padi*)** byl sledován na okrese Blansko (Habrůvka, 8.11.).

První výskyt larev **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** zaznamenán na okrese Blansko (Bukovinka, 8.11.).

Na sledovaných lokalitách v rámci oblasti byla intenzita výskytu **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** slabá až nulová.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na podzim se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 13-25 BBCH)

Růstová fáze: fáze 3. listu: 3. list rozvinutý až pátá odnož viditelná

První výskyt **sítové skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na listech byl sledován v okresech Uherské Hradiště (Prakšice, 29.10.), Zlín (Dolní Ves, 6.11.), Vsetín (Kunovice, 18.11.).

První výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** na listech zjištěn v okresech Vsetín (Kunovice, 18.11.), Uherské Hradiště (Prakšice, 3.12.), Zlín (Dolní Ves, 3.12.), Brno-venkov (Žabčice, 1.11.) a Znojmo (Střelice, 8.11.). Lokální střední výskyt byl sledován na okrese Znojmo (Střelice).

Přítomnost patogena (***Fusarium spp.***) byla laboratorně potvrzena na okrese Blansko (Bukovina, 8.11.).

První výskyt **vřetenovité hnědé skvrnitosti ječmene (*Cochliobolus sativus*)** zaznamenán na okrese Blansko (Obora, 15.11.).

Na okrese Blansko (Karolín, 29.10.) zjištěn smykáním na rostlinách střední výskyt imag **kříška polního (*Psammotettix alienus*)**.

Pozorování dospělců na podzim (na vzešlých výdrolech obilnin, orientačně v září a na vzešlých ozimech vysetých v blízkosti loňských ozimů, orientačně fáze 12-29 BBCH, v první či druhé polovině října – dle počasí, do prvního mrazu). Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětřného počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řídkých prosvětlených místech porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků. Kritické číslo je 3-7 dospělců na 100 smyků.

VÝDROL JEČMENE JARNÍHO

Laboratorně potvrzen výskyt **virové zakrslosti pšenice (*Wheat dwarf virus, WDV*)** na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 12.11).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 BBCH)

Růstová fáze: 6 až 9 a více listů vyvinuto

Lokální silný výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** na listech byl nalezen na okrese Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou).

První výskyt dospělců **molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 6.11.).

První výskyt housenek **běláska zelného (*Pieris brassicae*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Drslavice, 29.10.).

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován na okrese Blansko (Senetářov, 6.11.).

VOJTĚŠKA SETÁ

Plošný **střední výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nivnice, Bánov, 29.10.).

Pozorování se provádí u víceletých pícnin v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace a po druhé seči jetelovin.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 a více užívaných nor na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 97 BBCH)

Růstová fáze: všechny listy opadlé

První výskyt samců **píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán na okrese Znojmo (Citonice, 31.10.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 6.11.). Vrchol letu se silnou intenzitou výskytu byl sledován na okrese

Znojmo (Citonice, 11.11.). Konec letu samců byl vyhodnocen na okrese Znojmo (Citonice, 25.11.).

BRSLÉN

První výskyt keřů osazených vajíčky **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zjištěn v okresech Zlín (Halenkovice, 3.12.), Vsetín (Choryně, 5.12.). Střední výskyt v okrese Uherské Hradiště (Vésy, 3.12.) a silný výskyt v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 3.12.). Na okrese Břeclav (Kostice, Nejdek) byl zjištěn slabý výskyt vajíček.

Pro osazení brslenů zimními vajíčky mšice makové se zjišťuje

a) celkový počet brslenů na lokalitě

b) z toho počet osazených slabě (do 5 vajíček kolem 1 pupenu)

c) z toho počet osazených silně (nad 5 vajíček kolem 1 pupenu a další vajíčka na kůře větvíček)

Brsleny s méně než 5 vajíčky na 1 keř se považují za neosazené. Prognóza slabého výskytu platí pro lokality s méně než 40 % osazených brslenů, středního výskytu s 40–60 % osazených brslenů a při osazení více než 60 % brslenů lze očekávat silný výskyt.

Ošetření se signalizuje u semenaček řepy při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová